



Riktlinjer för fordonstvättar i Kumla kommun

Antagna av miljö- och byggnadsnämnden 2012-03-14, § 19

Definitioner

Fordon

Fordon som används i yrkesmässig verksamhet: Lastbilar, taxibilar, tjänstebilar, bussar, servicebilar etc. som används i företag eller av offentliga verksamheter. Arbetsmaskiner och liknande räknas också hit. Denna grupp är långt ifrån en homogen grupp, varför bedömningen kan bli något annorlunda från fall till fall. Grundtanken är dock lika krav för alla.

Privatfordon: Personbilar, mindre lastfordon etc. som ägs eller disponeras för privat bruk.

Recipient: Mottagande vattendrag.

Anläggningsstorlek

Stora: Anläggningar som är anmälningspliktiga, dvs. ett årsmedelvärde på minst 5 000 personbilstvättar eller minst 1 000 tvättar av tyngre fordon (lastbilar, bussar, traktorer etc.).

Mellanstora: Anläggningar som inte är anmälningspliktiga. Årsmedelvärdet för mellanstora tvättar är 1 250-5 000 personbilar eller 250-1 000 tyngre fordon.

Små: Anläggningar med ett årsmedelvärde på mindre än 1 250 personbilar eller 250 tyngre fordon. Hit hör bl. a många tvättar som inte är öppna för utomstående, t ex. tvätthallar och tvättplatser i garage m.m. på företag och förvaltningar.

Om- och tillbyggnad

Som *ombyggnad* räknas genomgripande förändring eller utbyte av tvätt eller reningsutrustning. Normalt underhåll eller service omfattas inte.

Som *tillbyggnad* räknas utökning av tvätthallsstorlek, tillägg av fler tvättplatser och dylikt. Tillbyggnad på t ex. en bensinstation av annat än tvätten omfattas inte.

Övergripande motiv och riktlinjer

Dessa riktlinjer har som utgångspunkt att biltvätt medför risk för miljöpåverkan. Det gäller såväl vid tvätt utanför anläggningar, som vid tvätt i anläggning ansluten till spill- eller dagvattenledning eller till enskilt avlopp.

Miljökvalitetsmål

De 16 nationella miljökvalitetsmålen och deras etappmål syftar till att främja människors hälsa, värna den biologiska mångfalden och naturmiljön, ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga samt trygga en god hushållning med naturresurserna. När det gäller fordonstvättar bedöms miljömålen *Giftfri miljö*, *Levande sjöar och vattendrag* och *God bebyggd miljö* vara mest relevanta.

Giftfri miljö

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara, och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Aktuell information om miljökvalitetsmålen finns på www.miljomal.nu.

Avloppsanslutning

Anläggningen ska i första hand anslutas till spillvattennätet. Om utsläpp till spillvatten eller direkt till recipient sker ska krav på särskilda försiktighetsmått ställas, t ex. längre gående rening och efterpoleringssteg. Samtidigt måste recipientens känslighet för utsläpp via spillvattenledning vägas in.

Tvättkemikalier

Endast positivt miljömärkta medel, t.ex. Svanenmärkta eller medel som uppfyller miljökrav på tvättmedel i Rapport 2005:13 *Miljökrav på fordonstvättmedel* ska godtas. Vid speciella behov av detaljtvätt vid kraftig nedsmutsning ska endast produkter i Rapport 2005:14 *Miljöanpassade produkter för särskild avfettning* godtas. Rapporterna har tagits fram av Miljöförvaltningen i Göteborg. För andra medel måste leverantören/användaren visa att medlet uppfyller motsvarande krav. Anläggningar som tillhandahåller tvättkemikalier i anslutning till fordonstvätt bör uppmuntra till användning och tillhandahålla miljömärkta medel som uppfyller ovan nämnda krav.

Vattenförbrukning

Vattenförbrukningen i tvättanläggningen ska mätas på lämpligt sätt för att utsläppen från anläggningen ska kunna bedömas och beräknas. I dessa riktlinjer ställs inga krav på recirkulation men verksamhetsutövaren ska arbeta för att minska vattenförbrukningen så mycket som möjligt genom att bl. a använda högtryckstvätt. Vattenförbrukningen vid tvätt av personbil bör vara högst 100 l/fordon och ca 300

I/fordon vid tvätt av lastbil, buss och andra större fordon. Vattenmätare för tillförd vattenmängd ska finnas.

Egenkontroll

Alla som bedriver en verksamhet som kan medföra påverkan på miljö eller människor är skyldiga enligt miljöbalken 26 kap. 19 § att kontrollera sin verksamhet. Tillstånds- och anmälningsskyldiga verksamheter omfattas även av de mer preciserade kraven i *Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll*. Skötsel och egenkontroll är viktiga förutsättningar för verksamhetsutövare att nå utsläppsmålen.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar vilka verksamheter som ska skicka in en årlig rapportering till tillsynsmyndigheten.

Rutiner för skötsel och kontroll av tvätt- och reningsanläggningar ska finnas dokumenterade och alla kontroller och åtgärder av betydelse för miljön journalföras.

Generella krav

Vid anslutning till kommunalt reningsverk får det inte förekomma ämnen i sådan mängd och med sådan sammansättning att:

- avloppsledning skadas,
- reningsprocesserna i reningsverket påverkas negativt,
- slammet förorenas så att möjlighet till användning i kretsloppet begränsas.

Dessa krav tillgodoses huvudsakligen genom val av tvättkemikalier och en väl fungerande reningsanläggning. Vid fordonstvättar där även verkstadsdel finns bör denna vara avloppslös eller ha separat oljeavskiljare skild från fordonstvätten. Vid anslutning till kommunalt spillvattennät kan kommunens VA- verk, eller motsvarande, med stöd av Va-lagen och ABVA¹ ställa krav på föroreningshalt i spillvattnet.

Krav på oljeavskiljare

Oljeavskiljare ska i första hand uppfylla Svensk standard SS-EN 858². Vid nyinstallation ska SS-EN 858 klass 1 uppfyllas. Vid äldre anläggningar där oljeavskiljaren inte uppfyller SS-EN 858 måste verksamhetsutövaren kunna redovisa oljeavskiljarens funktion vad gäller bl. a dimension av aktuella flöden och skick. Äldre oljeavskiljare har generellt sämre funktion och är ofta i dåligt skick. Oljeavskiljaren ska vara försedd med larm. För att klara kraven avseende metaller krävs ofta ytterligare reningssteg efter oljeavskiljaren, t ex filtrering, biologisk rening eller kemisk fällning.

Om motortvätt sker vid anläggningen så ska oljeavskiljaren kompletteras med emulsionsspaltningssystem eller ytterligare rening i enlighet med SS-EN 858. I annat fall får motortvätt inte förekomma vid anläggningen.

¹ ABVA = Allmänna bestämmelser för brukande av allmän va-anläggning.

² Svensk standard SS-EN 858-1 innehåller principer för produktutformning, provning, märkning och kvalitetskontroll. SS-EN 858-2 dimensioneringsanvisningar, nominell storlek, installation, drift och underhåll. Kan köpas från Svensk Standard, www.sis.se.

Utsläppskrav

Tabell 1.1 - Följande ska gälla för tvättanläggningar:

	Personbil	Lastbil, buss eller annat vägfordon ³
Samlingsparameter: bly, krom, nickel	10 mg/fordon	30 mg/fordon
Kadmium	0,25 mg/fordon	0,75 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Oljeindex och opolära alifatiska kolväten	5 g/fordon	15 g/fordon

Tabell 1.2

Nedbrytbarhet	Kvot BOD ₇ /COD _{cr} ⁴
Spillvattnet	>0,3
Högt COD _{cr} indikerar hög smutshalt och bör vara så lågt som möjligt	

Tabell 1.3 - Följande gäller enbart för stora anmälningspliktiga anläggningar som byggs nya eller vid ombyggnation av tvätt- och/eller reningsanläggningen.

	Personbil	Lastbil, buss eller annat vägfordon ³
Samlingsparameter: bly, krom, nickel	5 mg/fordon	15 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon	0,3 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Oljeindex och opolära alifatiska kolväten	2,5 g/fordon	7,5 g/fordon

Tabell 1.4

Nedbrytbarhet	Kvot BOD ₇ /COD _{cr} ⁴
Spillvattnet	>0,3
Högt COD _{cr} indikerar hög smutshalt och bör vara så lågt som möjligt	

Provtagning

Provtagning ska göras för de verksamheter där tvättanläggning finns och genomföras under högsäsong (november–april) då oljeavskiljaren inte har tömts nyligen.

Provtagning på utgående vatten ska ske så ofta som det behövs för att kunna bedöma anläggningen. Normalt innebär det provtagning 1-3 gånger per år.

Provtagningen bör vara flödesproportionell och tas som ett samlingsprov under ett intervall av minst sex timmar. Provtagningen ska utföras av en person med adekvat utbildning för provtagning av spillvatten från fordonstvätt. Den som tar proverna bör vara oberoende part. Analysering av tagna prover ska utföras av ackrediterat laboratorium. Provtagning ska ske enligt bilaga 1.

³ Räknat på ett 12 meter långt fordon, vilket innebär att man ibland får räkna om mängderna. Ett förslag på omräkning finns i SIS Miljömärkning av Fordonstvättar (kriteriedokument): "En fordonsenhet är ett fordon, lastbil eller buss på 12 meters längd. 0,5 fordonsenheter är en van eller t ex en färdtjänstbuss på ca 6 m. 1,5 fordonsenheter är t ex ledbuss eller semitrailer på ca 18 m. 2 fordonsenheter är en bil plus släp på ca 24 m." Dokumentet finns på www.svanen.nu.

⁴ I analysen av COD_{cr} används kvicksilver. Om möjligt bör annan parameter som inte kräver kvicksilver användas, om den kan ge ungefär samma information som COD_{cr}.

Provet ska analyseras på: bly, krom, nickel, kadmium, zink, koppar, BOD₇, COD_{cr}, konduktivitet, pH och oljeindex.

Samtliga tvättar ska ha en separat provtagningspunkt där en automatisk provtagare kan användas t ex. en provtagningsbrunn.

Tvätt utanför anläggning

Biltvätt på gatan ska undvikas eftersom avloppsvatten annars rinner ned i gatans dagvattenbrunnar, som mynnar i sjöar och vattendrag. Tvättvattnet innehåller bl a tvättkemikalier, bränsle- och oljerester, tungmetaller och asfalt, som påverkar vattenmiljön och dess växter och djur liksom nedströms belägna badplatser.

Följande kan godtas för privatfordon:

Avspolning av lera, grus, damm utan användande av andra tvättkemikalier än miljömärkt såpa, schampo eller diskmedel. Fordonet ska stå på mark utan avrinning till dagvattenbrunn, öppet dike, vattendrag, sjö eller liknande och det får heller inte finnas vattentäkter som kan påverkas. Plan gräsbevuxen mark är att föredra, grusplan är också godtagbart. Markägarens tillstånd krävs.

Följande godtas inte vare sig för privatfordon eller för fordon som används i yrkesmässig verksamhet:

Tvätt på gata, asfalterad parkeringsyta eller liknande, så att avrinning kan ske till dagvattenbrunn, dike eller dylikt.

Bilaga 1

Provtagning av spillvatten från fordonstvättar

- Provtagning ska göras under högsäsong (1 november-30 april) då avskiljaren inte nyligen är tömd. Provtagningen bör utföras ca 2-4 veckor innan planerad tömning av oljeavskiljare.
- Provtagningen ska utföras av en person som har utbildning för provtagning av avloppsvatten. Provtagaren bör vara oberoende part.
- Proverna ska tas efter oljeavskiljaren. Provtagningsbrunn efter oljeavskiljaren bör finnas. Annars får proverna tas ut i en punkt där det är god ombländning av vattnet.
- Proverna ska tas ut under tid som tvätt pågår och tas ut som ett samlingsprov under ett intervall av minst sex timmar.
- Provtagningen bör vara flödesproportionell. Är det inte möjligt kan proverna tas med tidsstyrd provtagning där delprover tas ut var femte minut eller tätare.
- Under provtagningen ska följande journalföras:
 - Vattenförbrukningen
 - Antal och typ av fordon som tvättas
 - Vilka tvättkemikalier som används
 - Väderleksförhållanden vid provtagningstillfället
 - Datum för när slamränna i tvätthall och oljeavskiljaren senast tömdes
- Prov måste analyseras av ett ackrediterat laboratorium.
- Prov ska analyseras med avseende på bly, krom, nickel, kadmium, zink, koppar BOD₇, COD_{Cr}, Konduktivitet, pH och oljeindex.
- Rapporten från provtagningen ska innehålla journalförda uppgifter samt uppgift om var proverna tagits ut. Provpunkten ska vara tydligt utmärkt på ritning/skiss över anläggningen. Till rapporten ska bifogas kopia på analysresultat från ackrediterat laboratorium samt uträkning av mängden föroreningar per tvättat fordon.